מחייבי לאוין דתפסי בהו קדושין אבל הבא עובד כוכבים ועבד [א]כיון דלא תפסי בהו קדושין כחייבי כריתות דמי מיתיבי [ב]עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר רבי שמעון בן יהודה אומר אין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת אלא אמר רב יוסף מאן הכל מודים רבי אף על גב דרבי אומר [ג]אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי ר"ע שהיה עושה חלוצה כערוה וליה לא סבירא ליה בעובד כוכבים ועבד מודה [ד]דכי אתא רב דימי אמר רב יצחק בר אבודימי משום רבינו עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר רבי אחא שר הבירה ור' תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו פרוק הנהו שבוייתא דאתו מארמון לטבריא הוה חדא דאעברא מעובד כוכבים ואתו לקמיה דר' אמי אמר להו ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא דאמרי עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר אמר רב יוסף [ה]רבותא למחשב גברי הא רב ושמואל בבבל ורבי יהושע בן לוי ובר קפרא בארץ ישראל ואמרי לה חלופי בר קפרא ועיילי זקני דרום דאמרי [ו]עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר אלא אמר רב יוסף רבי היא [ז]דכי אתא רב דימי אמר רבי יצחק בר אבודימי משום רבינו אמרו עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר רבי יהושע בן לוי אומר הולד מקולקל למאן אילימא לקהל הא אמר רבי יהושע הולד כשר אלא לכהונה דכולהו אמוראי דמכשרי מודו שהולד [ח]פגום לכהונה [ט]מק"ו מאלמנה מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת [י]הבא נמי כיון שנבעלה פסלה [יא]דאמר רבי יוחנן משום רבי (א) שמעון [יב]מנין לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלויה ועל הישראלית שפסלוה שנאמר [יג]ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן [יד]רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך לא יהיבנא לך אמר שימי בר חייא לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (כ) ניהוי כיהושע בן נון לא יהיבנא ליה ברתי א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה אחריני יהבי ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהבי ליה לא הוה קאזיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל [יא]או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה בני בי מיכסי לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא מנו

ומשני שאני התם דאמר רחמנא לא יחלל חילולים הוא עושה ואין עושה ממזרים פי' וכיון דלא הוי ממזר תפסי בה קדושין א"כ לרבי יהושע לא תפסי קדושין בחלמנה אליבא דרבא דלרבי יהושע ליבא לאוכיחי מידי דתפסי בה קדושין מדלא הוי ממזרת ואם תאמר בקדושין בהאומר (דף פח: ופס) אמאי דומק למלוא שאר עריות דלא תפסי בהו קדושין מנלן כיון דכבר אשכחן דלא תפסי בחשת אב קדושין דהשתא מיפוק לן כל עריות דהוי מיניהו ממזר (ג) וי"ל דממזרים גופייהו לא שמעינן בכל מייבי כריתות כל כמה דלא מייתי היקישא דרבי יוסה דמלא יקח ולא יגלה דמייתי בסוף פירקין (לקמן דף מט.) דכתיבי בחשת אב ובשומרת יבם של אביו לא שמעינן ממזרות בשאר עריות כגון אחת איש שיש לה היתר בחיי אוקרה ואחות אשה וכל דכוותייהו אבל בסוף דמייתי היקישא איכא למילף בעלמא כדפרש': **יצאו** עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה. ול"ת והא רבי יוחנן אית ליה לעיל דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר אם כן למה לי קרא דהשתא ממזר הוי מפסיל בביאתו מיבעיא וי"ל הא דידיה והא דרביה ועוד דאמולאי עיבוא ואליבא דרבי יוחנן דלאמרינן ספ"ק (לעיל טז:) ופס פירשתי אמאי הוי ממזר מעובד כוכבים כיון דביאת היתר היא מדאורייתא (ד): **זיל איטמר.** ויש לומר מיוחסת ול"ת והא בעי לאיתי כדאמר בפ"ב בכתובות (דף כד: ופס) דמעלין מתרומה ליוחסין ויש לומר דהתם להשיא בתו לכהן העובד על גבי המזבח כמו שמוכיח שם רביבו תם ל"ל התם כר"מ אבל חכמים אומרי' כל משפחות בחזקת כשרות הם עומדות בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב:): מנוי

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת [י]הבא נמי כיון שנבעלה פסלה [יא]דאמר רבי יוחנן משום רבי (א) שמעון [יב]מנין לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלויה ועל הישראלית שפסלוה שנאמר [יג]ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן [יד]רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך לא יהיבנא לך אמר שימי בר חייא לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (כ) ניהוי כיהושע בן נון לא יהיבנא ליה ברתי א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה אחריני יהבי ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהבי ליה לא הוה קאזיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל [יא]או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה בני בי מיכסי לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא מנו

חייבי לאוין דתפסי בהו קדושין. דנפקא לן בפרק כילה (לעיל דף כב.) מכי תהיין לאיש שתי נשים וגו' (ב). ועבד ועובד כוכבים לאו בני קדושין ניהו דכתיב (בראשית כג) שבו לכם פה עם החמור (ג) עם הדומה לחמור ועובד כוכבים נמי ליתיה בכלל קדושין דכתיב (דברים ז) כז' אומות לא תתחתן כם לא יהא לך בהן חיתון וכשאר אומות כתיב (שם כא) ואחר כך תבא מכלל דמעיקרא לית בה הויה ומהני קראי נפקא לן בקדושין (דף פח:) דלא תפסי קדושין בעובדת כוכבים ועובד כוכבים נמי מצי למילף מיניהו הלכך אין ביאתו ביאה לשם קדושין ודומיא לחייבי כריתות. וכשאלמנות דרב אחאי (ד) מפיק מהא והיא בעולת בעל (בראשית כ) ודרשינן בפנהדרין (דף מ:) בעולת בעל יש להם וכנעה למופה ולא נבעלה אין להם וכל שכן דאמרוסה לית להו וביאה לשם קדושין נמי לית להו דאיתקוש הויות להדדי (ה): **אין ממזר וכו'.** והא האי תנא דשמעון התימני סבירא ליה וקתני בעובד כוכבים ועבד דאין ממזר: **אף על גב דקאמר רבי.** בפרק ר"ג אין ביאה אחר חליצה דאם חלץ לזו ונבעל את זו אינה צריכה הימנו גט וקאמר אין הדברים הללו אמורים בביאה אחר חליצה לא תפסה אלא לדברי ר"ע כו' אבל לדידיה לא סבירא ליה אפילו הכי בעובד כוכבים ועבד מודים (ו): **דכי אתא רב דימי כו' משום רבינו.** רבי: **שבוייתא מן ארמון.** לאנטיוכי: **אלא אמר רב יוסף רבי היא.** לא תאשוב גברי דהאי משום רבותא דרבים לא תפסיל ליה דהא נמי רבים אבשרי אלא משום דהיא דר' איכא למיפסליה דהלכה כמותו: **והאמר רבי יהושע בן לוי.** לעיל הולד כשר: **זו שאיסורה שוה בכל.** עובד כוכבים אסור בן בכהנת בין בלויה בין בישראלית: **שבנה פגום.** בנה פגום לאו דוקא דהא פסיונא בן (ז) העובדת כוכבים לאו כהן הוא ואי משום דלא יפא בהנת כיון דמותר בישראלית מותר נמי בכהנת שאין קדושה בנשים דאפילו בשרות מותרות לפסולים דקיימא לן (קדושין דף עג.) לא הוחזרו בשרות מלינשא לפסולים אלא משום בתה נקט דאם תלד בת פסולה לכהונה: **פסלה.** אפי' מתרומה דכי נשא וכ"ש מלהנשא לכהן: **שפסלוה.** בהנת מתרומה אבייה ולויה וישראלית כגון שנישאו לכהן וילדו לו בנים וכשמתו בעליהן היו אוכלות בתרומה בשביל בניהם ואם בא עליה עובד כוכבים ועבד פסלה מתרומה וכ"ש מבהונה: **מי שיש לו אלמנות וגירושין בה.** כגון א) ישראלית הוא דכי מת חזרע אין לה ושבה אל בית אביה וגו' (ויקרא כב): **יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה.** שאין קדושין תופסין: **א"ל אכי.** לרב יוסף: **מאי חזיא דסמכת אדרב דימי.** דאמר משמיה דרבי הולד ממזר סמוך אדרבין דמכשר ליה משמיה דרבי: **דהכוא דאמא.** כן עובד כוכבים מישראלית: **אמרי אינשי גמלא במדי אקבא רקדא.** גמל גדול מרקד בתוך קב קטן בד' רגליו במלכות מדי. וגחמא: **הא קבא והא גמלא והא מדי.** יבא וירקד לפניו כלומר אתה שהתרת דבר מיוסד האמת בדברך ותן לו בתך: **לא הוה מוזל מקמיה.** אותו בן העובד כוכבים דקא א"ל הב לי ברתך: **זיל איטמר.** לך במקום שלא ישראל שאילו ישראל לא יתנוה לך. אלמא לא ממזר הוא מדאכשר ליה בת ישראל שהרי ממזר מוחזר על הכשרה: **כה מינך.** בת ישראל מן העובד כוכבים הכשרה כמותך אבל ממזרת ושפחה לא תשא. אלמא כשר הוא: **גלי.** לא לגלות במקום שלא ישראל ויתנו לך בת ישראל כשרה: **כני בי מיכסי.** מקום: **מרא דשמעתא.** דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל בנו כשר: מנו

מסורת הש"ס

א) (לעיל טז: לקמן עט. קדושין ע.). ב) לקמן נב:. ג) (לקמן ע.). ד) (כ"ש לו:). ה) (לקמן ע.). ו) (לקמן ע. ע"ש). ז) (לעיל טו: תד: נה סט:). ח) לקמן פח: פוטה כי: קדושין עה:. ט) (שבת לב: קדושין סב.). י) (פי' תוס' לקמן מז. ד"ה ומיתמוך ותוס' פסחים ג: ד"ה ותנא). כ) (דברים כא). ל) (לקמן סב.). מ) (פ' ישלח פיקוח כה). נ) (עי' היטב לקמן פח: ברש"י ד"ה עבד). ס) (תוס' רש"ש). ע) ג"ל כן הסתי' רש"ש). פ) (עי' תוס' ע"ז עט. ד"ה עובד כוכבים).

תורה אור השלם

ו. ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: ויקרא כב יג

גליון הש"ם

גמ' ה"נ ביון שנבעלה פסלה. עיין לקמן עז ע"ב תד"ה רבי יוחנן אמר כשרה: **שם דאמר רבי** יוחנן משום ר"ש פנין לעובד כוכבים יבו'. לקמן פח ע"ב וכסוגיה דף כו ע"ב ובקדושין דף עב ע"ב איתא משום רבי ישמעאל:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון. נ"ב עיין בדף פח ע"ב דמשמע מדברי התוספות דגרסי' רבי ישמעאל ע"ש ד"ה ממזר דר"ע: (ב) שם ולא דקדא ל"ל לי הוי מיהשב. (ג) תוס' ד"ה עשאה יפי' דהוי מייתיהו ממזר לא חפסי בהו קדושין וי"ל דממזרים:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה מי שיש לו כו' כגון ישראלית היא כו' מלת ישראלית נמחק וכ"כ ישראל:

מוסף רש"י

עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר. דנתר אימיה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה. הוא דכי אין לה זרע ממנו ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל, דלא סבלה בביאתו, **יצאו** עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה. שלא תפסו לו בה קדושין וכשמת אין שם אלמנות עליה (טוסה כו: וכע"ז לקמן פח ובקדושין עה:).

עין משפט נר מצוה

קה א מיי' פ"ד מהלכות איסורי הל' טו סמג עשין מח טש"ע יו"ד סימן מד סעיף מ:

קו ב טיש"ע אה"ע סי' ד סעי' ה וסעיף יט:

קז ג מיי' פי"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה כ טיש"ע אה"ע סימן י סעיף מ:

תוספות ישנים

דקאמר אבל עובד כוכבים יעבד דלא תפסי בהו קדושי הולד ממזר וא"ל דלא"ש המתימני וגם לר' עקיבא הא תנא בהא אבל לרבי יהושע לא אמרינן הא תנא בהא וכן מפורש בקדושין: מייתיבי עובד כוכבים ועבד וכו' ר' [שמעון בן] יהודה אומר אין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש (מיתה) [כרת] ו) וכמו האי דאמר ר' שמעון המתימני דאין ממזר אלא מחייבי מיתות וכו' וכמו דהך דר"ל דאין ממזר אלא מחייבי כריתות סבר דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ומסמא דאלא דמיתה לעיל מינה כמו בן יש לנו לומר לרבי שמעון המתימני: דיל גלי לו נסיב בת מינך. וא"ת ומה מועיל לו זה הא אמרינן בשלומר אני בהן אינו נאמן להשיאו אשה ועי"ק התם אמאי אינו נאמן להשיאו אשה הא אמרינן כל המשפחות בחזקת כשרות הן עומדות ר"ל התם מיירי להשיאו אשה מיוחסת מד' אמהות חה אינו כן דזה לא מלי לאיתי בנו כהן דחייסינן ליה משום אלנות ובתו פסולה מספקא היא דשמא אבל היא יבא אבל פסולה לכהונה. ע"ש התם מיירי בדעקא עליה קלא דבן גרושה ולהכי אמרי' דאינו נאמן להשיאו אשה ולהכי קאמר אל איטמר דלא ליפוק עליה קלא ודוחק ח"ל מורי דלשולם ניחא דהא דקאמר אינו נאמן להשיאו אשה ר"ל אף ישראלית אף להנשא נמו ליישראל ומיירי בדעקא עליה קלא דממזרות וא"ל טיל לומר

ו) גרסה ר"ל וכמו האי דקאמר שמעון המתימני דאין ממזר אלא ממי שאיסורו כרת כידי שמים וכו'.

תוס' חד מקמאי

ראם נשא כהן בת עבד ושובר כוכבים הבא על בת ישראל מוציאין אותה מידו אבל בני ינשא לכהונה לבתחלה שלא הזהרו כשרות לינשא לפסולין לכהונה וחציו עבד וחציו בן חורין שבא על בת ישראל הולד פגום לכהונה שהיא עצמה מתחללת ראע"פ שיש אלמנות וגירושין בה מצד החירות אין לה אלמנות וגירושין מצד

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com